

Døden ombord (Dead Calm) Australien 1989. I: Philip Noyce.

Beromt fordi Welles indspillede den og blev næsten færdig, men her i en australsk thriller-udgave er den mest en godt sammenskrævet thriller om et ægtepar, der alene på havet møder en forlist skonnert og en ung overlevende, som de samler op. Tekniske blændende strammer den spændingskurven og udnytter det afgrænsede rum til det maximale, men ned i dybet kommer den ikke. DN

Dybet (The Abyss) USA 1989. I: James Cameron. Vand giver ikke svimlende fornemmelser som verdensrummet – ej heller dets dyb. Nej, vi nærmer os urbilleder som genfødsel og fostertilstand – kompression. Det er mere storslået at kommunikere med visse faderbilleder i verdensrummet end med urgopler med lyskamme i det Carabiske Hav og vi mangler desuden rumoplevelsen ved de konkrete trykforskelle i havdybet. De sanselige fornemmelser er mere undværlige i ydre rum. Biografoplevelsen har selv mange paralleller til dykkerfornemmelser og det kan udnyttes fremragende som klaustrofobien i *Das Boot*. Men alt i det modvirkes af den selvimpoverede havdybsstation, amerikanerne har udbygget i Dybet, der kun er konventionel dyrekøbt underholdning med imponerende special-effects. Mikael Salomon spiller osse dygtigt med sine nyhervervede amerikanske muskler. CN

Ondskabens kirkegård (Pet Sematary) USA 1989, I: Mary Lambert.

En Stephen King gyser, hvor store tankbilers udsmatning af børn og husdyr låner inspiration fra Spielbergs *Duellen*, men taber dennes dømoni i billederne af fede hamburgerchauffører med speederen og radioen for fuldt tryk. Desuden frådses i lån fra *Elm Street* til *Psycho* og drives rovdrift på lydmontage, ramme kulører og ekstreme billedkontraster. Titlens dyrekirkegård fører videre til fortrængte dødsrædsler i en sær slugt med mic-mac-inderjanernes gravplads, hvor lig genopstår som frådende monstre, frem til savlende nekrofil. Jeg har virkelig ondt af filmens to rædselslagne unger. CN

Moon over Parador (...) USA 1989, I: Paul Mazursky. Mazursky er kommet langt ud med *Moon over Parador*. Filmen er det mest indforståede og metaagtige, han endnu har frembragt. Man skal være godt fortrolig med de sidste 15 års trivialmyter og Richard Dreyfuss' karriere for virkelig at værdsætte den. Desuden spiller den på samtlige myter omkring oprethæftelse af dømmet i Europa og bananrepublikker i Latinamerika – fra von Stroheim og Lubitsch til Woody Allen. Den er flot opsat og lidt tam med mange spildte indsatser og cameoroller, bl.a. Marianne Sægebrecht og Dick Cavett. CN

Sea of Love (...) USA 1989. I: Harold Becker. Politifilmene eksisterer stadigvæk, men deres centrale problematik udgøres nu af 40-årskrisen og familier desillusion. Det kræver modenhed og sexuel indsigt for at forstå 80er-mordernes motivation. Etatens korruption er ikke længere i centrum. Harold Beckers film med Al Pacino i hovedrollen er intelligent og velfungerende underholdning, hvor han som en gimmick har lagt hele plottet op på en vis inspiration fra *Blue Velvet*, nu baseret på singlen *Sea of Love* med Phil Phillips, som i slutningen transformeres til 80er-version ved Tom Waits. CN

Tre på flugt (Three Fugitives) USA 1988. I: Francis Veber. Amerikanerne har nylig vist interesse for fransk folkelighed. Først fik vi Nomos *Tre mand og en baby*, og det var meget, meget slemt. Francis Vebers store succeser med Depardieu og Pierre Richard som komikerpar, senest i *Les fugitiifs* (1986), resulterede i amerikansk import af både Veber samt plottet med Nick Nolte og Martin Short som amerikanske panderter. Filmen er mere kalkuleret i den amerikanske udgave med intensivisering af action og sentimentalitet. Det var ellers slemt nok i den franske. CN

Old Gringo (Old Gringo) – USA, 1989 I: Louis Puenzo Romanen Gringo Viejo af Carlos Fuentes er grundlaget for denne 'A Fonda Films Production'. Jane Fonda hævder, at hun gennem mange år har ønsket netop dette forlæg for en film. Hun spiller selv den kvindelige hovedrolle, med sin sædvanlige work-out friskhed: En, To, Tre, Fire... Kom Så Piger! Som ugift dame drager hun til Mexico for at blive guvernante hos en godsejer. Det viser sig, at revolutionen har indhentet godsejeren, og i stedet bliver hun elskerinde til en af oprørsgeneralerne og god ven med Ambrose Bierce, 71-årig amerikansk forfatter (Gregory Peck), der søger både liv og død i revolutionens krydsild. Filmen lever energisk op til alle forventninger, og keder dermed energisk til døde – som fru Fonda plastik fra yderst til inderst. MP

Great Balls of Fire (...) USA 1989. I: Jim McBride Dennis Quaid fungerer perfekt i rollen som Jerry Lee Lewis. Han ikke blot ligner ham, han har også det fanden-i-voldske udtryk i øjnene, der skal til. Filmen er rimelig, men har nogle svage punkter bl.a. i skildringen af Jerry Lee's forhold til 'the true king of rock and roll': Elvis! Man fristes svært til at tro på den historie, der serveres – hvis ikke det netop var for disse sukkersøde antydninger af Elvis' totale overgivelse til Jerry Lee. Rytmе, musik og højt humør opbeværes gennem hele filmen. Et stykke positiv fiktion for alle, der elsker de gamle rock-drenge. Nedture, druk og pludselig død har ellers været hverdagskost i Jerry Lee's liv – men i The Killer's egen ånd fokuseres der primært på de gode stunder. MP

Pee-Wee's Big Adventure (...) USA 1985, I: Tim Burton.

Pee-Wee Herman, alias Paul Rubens, alias Paul Rubenfeld, er den bizarre mandsling, hårdt sminkt, dukkeagtig påklædt i glat syntetisk tøj, der med barnets uskyld møder den surrealistiske, popkulørte verden, en mediemiterende eventyrverden. Han er på jagt efter sin stjålne cykel i crazy-komisk farcestil med en helt særegen naivistisk charme. Den ganske originalt konciperede figur får fortræffelig hjælp fra pop art-dekorationer, et element man kan genfinde i Burtons block buster succes *Batman*. DN

Indiana Jones og det sidste korstog (Indiana Jones and the Last Crusade) USA 1989, I: Steven Spielberg. 3'eren kan af gode grunde ikke konkurrere med den overraskelseeffekt, som 1'eren havde, men er ellers lige så veloplagt ih-åh-og-mglurb i tempo, vid og den indforståethed, leg med mediet selv, som ville være fin kunst, hvis det var uforståeligt og kedeligt, men er trivpastiche, når folk med dårlig smag forstår det og må gå hjem med ondt i maven af grin. Denne gang er både vestertiden (Indys ungdom) og Europa inde på linie med nærorienten blandt de eksotiske steder, som Indys rådsnarhed sætter til vægs. En italiensk kirke fyldt med rotter, et østrigsk slot fyldt med nazister, et Berlin fyldt med Hitler, et mellemstligt gravkammer fyldt med Hellige Graler, altsammen fyldt med faldgruber for Junior og Senior (Sean Connery), som også begge falder for den kølige sexbombe, hvis hjerte under arkæolog-forklædningen banker for Adolf. Verden ville være et kedeligere sted uden Indy. KS

Coverup (...) USA 1988. I: Barbara Trent. *Coverup* er mere interessant som fænomen end som film. Det er en talking heads-film i TV-stil som sandsynligvis ikke har en chance dér på grund af sin behandling af Iran-contra affæren, hvor udviklingen i USA betragtes som hurtigt ekspanderende nyfascisme. Der er ikke noget der hedder socialistiske filmbevægelser i USA efter 2verdenskrig. *Coverup* er taleror for det såkaldte Christic Institute, der nærmest har karakter af menighed med speciale i efterforskning af pensionerede amerikanske CIA- og militærfolks paramilitære transaktioner i og heroinsmugling fra u-landene. Filmselskabet kalder sig Empowerment Project og er uden egentlig distributør. CN

Den lille tyveto (La petite voleuse) Frankrig 1988. I: Claude Miller.

Claude Miller repræsenterer det nærmeste fransk-mændene kan komme til socialrealismen, og det er absolut ment positivt. Miller har instrueret et efterladt Truffaut-manuskript med den lidt væmle titel *Den lille tyveto*. Det er et af de Truffaut-manuskripter, der har bedst fokus på socialt skæve opvækstvilkår i 50erne. Charlotte Gainsbourg yder en pragtpræstation svingende mellem pige og kvinde, som ganske givet er at foretrække i Millers version fremfor Truffauts med sit mere afslappede forhold til seksualiteten og totale fravær af Truffauts ofte anstrengte fetichisme. Kun plakaten er mere Truffaut end Miller. CN

Alle elsker Lloyd (Say Anything...) USA 1989. I: Cameron Crowe.

Det var synd at Cameron Crowes *Say Anything...* druknede i strømmen af ungdomsfilm, der stadig enten er håbløst nostalgiske eller uforløste musicals. Titlen går på den taleform, hovedpersonen Lloyd Dobler stiver sig selv af med. Filmen er faktisk en af de allerbedste amerikanske komplekse samtidsskildringer med gennemført forståelse for og analyse af generationernes særinteresser. Det er familiefilm for den opløste familie og med skuespilpræstationer (John Cusack, Lone Skye og John Mahoney) helt i klasse med *The Accidental Tourist*. CN

Generationen der blev væk (Le declin de l'empire américain) Canada 1985, I: Denys Arcand.

8 midaldrende og velaflagte canadiere diskuterer tilværelsens ulidelige lethed, jagten på lykken, dvs. den seksuelle tilfredsstillelse, og leverer derigennem et generati-onspor-træt. Aftenlandets undergang som krydderi på lakseørreden, men serveret i et godmodigt munter tonefald, der forsøger at være lige så afvæbnende, som personerne opfatter sig selv. Det bliver kun til småsludren. DN

En anden kvinde (Another Woman) USA 1988. I: Woody Allen.

Nu er Woody Allen fandengalemig hoppet på Bergman igen med en forenklet, stileret realisme a la *Tystnaden*, støvsøgt for samtlige potentielt forsonende surrealistiske momenter. Alt er gennemført i jordfarver fremelsket af Bergman-fotografen Sven Nykvist. Endog livsgobelen findes fra *Fanny og Alexander*, men ganske uden dennes dynamik. Tematisk får vi en trist nyversionering af *Smultronstallet* med gennemtygning af en filosofiprofessors livsløgn (Gena Rowlands!). Krukkeriet intensiveres ved, at samtlige følelsesudløsninger er underlagt Sæ-tie i grim instrumentering. Det hjælper ikke med nye kræfter. Selv en hærdet veteran som Mia Farrow virker lettere prisgivet. Heldigvis holder Allen sig selv fra lærerredet. Han har altid selv været den værste skuespiller i sine egne Bergmanpasticher. CN

Bag lås og slå (Lock Up) USA 1989. I: John Flynn.

At det kunne blive værre end *Rambo* skulle man ikke tro. Jo, Stallone har forsket videre i proletariske længsler og buret dem inde i en martyriefyldt fængselshistorie. Hvorfor havner proletariatet bag lås og slå? De havner der, fordi de perverse besiddere (her grotesk repræsenteret af Donald Sutherland) er misundelige på deres potens. Proletariatets indbyrdes forståelse begrænser sig til vendingen D.T.A. = Don't trust anybody. Find dig i hvad som helst, du må kun byrde ud af fængslet eller slå igen, når din kæreste eller forældre befinder sig i livsfare. CN

Vild med New York (Slaves of New York) USA 1989. I: James Ivory.

Ivory er i mine øjne næsten altid på blindveje, og underne florerer i dette billede af New Yorks kunstverden – om hvor vanskeligt det er at følge med, og hvor let det burde være at stå af. Bernadette Peters tår sig i hovedrollen som en blanding af Diane Keaton og Madonna. Ivory burde følge producenten Ismael Merchant tilbage til Indien, hvor Merchant s.m. Nicholas Meyer Just har lavet den ufrivilligt komiske bundskrab *Den hemmelige sekt* (89). CN